

Bemærkninger til forslaget

Folketinget vedtog den 27. maj 2003 beslutningsforslag nr. B 6, folketingsåret 2002-03 (se Folketings-tidende 2002-03, forhandlingerne side 1801 og 10054, tillæg A side 673 og 676, tillæg B side 1145 og tillæg C side 564). Beslutningsforslaget opfordrer regeringen til at sikre opretholdelsen af det nuværende gmo-moratorium i EU, indtil Europa-Kommissionen har fremsat eller gennemført forslag om ændring af miljøansvarsreglerne, så disse omfatter erstatning og ansvar fra gmo-produktion.

Som supplement til denne beslutning er der behov for en yderligere dansk indsats, da den nuværende EU-lovgivning ikke vil være i stand til at hindre omfattende spredning af gmo'er i naturen.

Reglerne for sameksistens mellem gmo-afgrøder og ikke-gmo-afgrøder, såfremt gmo-afgrøder udsættes på dansk jord, er bl.a. fastsat ud fra dyrkningsforsøg og med den forudsætning, at ikke mere end 10 pct. af landbrugsjorden vil blive dyrket med gmo-afgrøder.

Imidlertid viste debatten ved høringen i forbindelse med udsendelsen af udredningsrapporterne om sameksistensregler, at for en række afgrøder var det ikke muligt at fastsætte grænser, og at det, man kan kalde »den menneskelige faktor«, ikke er tilstrækkeligt belyst. Ydermere er der ikke lavet scenarier for, hvad der sker i regioner og lokalområder, hvor der dyrkes mere end 10 pct. gmo-afgrøder. Forskerne bag udredningsrapporterne gør også klart, at sameksistensregler ikke i længden kan forhindre – men kun forsinke – spredning af gmo-afgrøder til andre afgrøder. Nu foreligger udkast til bekendtgørelse om kompensation for tab på grund af visse forekomster af genetisk modificeret materiale og udkast til bekendtgørelse om dyrkning m.v. af genetisk modificerede afgrøder. Begge udkast til bekendtgørelser er en udmøntning af sameksistensloven. Det står her klart, at der ikke er mulighed for erstatning til den landmand, der får forurenet sin afgrøde med gmo'er, hvis ikke kilden til forureningen kan udpeges lige i nærheden, eller hvis forureningen er under mærkningskravene, hvilket rammer økologerne særlig hårdt. Samtidig er der en lang række ud-

gifter, som en landmand ramt af gmo-forurening ikke vil kunne få dækket.

Flere lande og regioner i EU har ønsket en anderledes tilgang til hindring af spredning af gmo'er, bl.a. med argumenter i forhold til deres regionale dyrkningsforhold, struktur i landbruget og slet og ret et politiske ønske om at markere deres region som en økologisk region eller som en region med særligt fokus på afgrøder. Denne mulighed forhindres i dag af EU, der vil give lige markedsadgang til gmo-produkter over hele EU, hvis produkterne først er godkendt. Godkendelsessystemet er dybt udemokratisk, og således kan f.eks. gmo-raps godkendes til udsætning, hvis der ikke er kvalificeret flertal imod. Derfor kan enkelte stater og regioner blive påtvunget spredning af gmo-afgrøder, som ikke ønskes af et flertal i befolkningen, og som skaber konflikter mellem landmænd, hvor én vil dyrke gmo-afgrøder, og en anden vil beskytte kvaliteten af afgrøderne.

Mærkning af gmo-produkter

EU's regler for mærkning af fødevarer friholder visse produkter, som er fremstillet ved hjælp af gmo'er, fra at blive mærket. Det gælder f.eks. æg, mælk og kød fra dyr, der har været fodret med gmofoder. Forslagsstillerne vil have mærkning af alle produkter, som er fremstillet direkte af gmo'er, såvel som af produkter, der er fremstillet ved hjælp af gmo'er.

Hertil siger Forbrugerrådet (Europaudvalget, folketingsåret 2001-2002, 2. samling, alm. del – bilag 1109): »En mærkning af produkter fra gmo-fodrede dyr har stor betydning for diskussionen om ophævelse af moratoriumet og evt. dyrkning af gm-afgrøder i Danmark. Langt størstedelen af de gm-afgrøder, der på nuværende tidspunkt er aktuelle for dyrkning i Europa, er foderafgrøder. Derfor vil man åbne mulighed for omfattende dyrkning af gm-afgrøder uden mærkning af de resulterende produkter, hvis disse produkter ikke omfattes af mærkningskrav«.

En manglende mærkning af f.eks. animalske produkter fremstillet ved hjælp af gmo'er vil jf. ovenstående give mulighed for en stor produktion af gmo-af-